



ADIL YARGILANMA  
HAKKINA ERİŞİM DERNEĞİ

# HUKUKİ DESTEK VE DAVA İZLEME RAPORU

OCAK - HAZİRAN  
2023 DÖNEMİ



**Kısaltmalar**

**2**

**Giriş**

**3**

**Yöntem**

**4**

2023 Şubat-Mart- Nisan-Mayıs-Haziran- Temmuz -Ağustos-  
AylarındaDerneğimize Yapılan Başvurularda Hukuki Destek  
Sunduğumuz Dava Dosyalarına İlişkin Tespitler

**5 - 13**

**Sonuç ve Değerlendirme**

**14 - 16**



# KISALTMALAR

**AY:** Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

**AİHS:** Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

**İHEB:** İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

**KVKK:** Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

**M.:** Madde

**TCK:** Türk Ceza Kanunu

**TIHEK:** Türkiye İnsan Hakları ve Eşitli Kurumu

**STGM :** Sivil Toplum Geliştirme Merkezi



# GİRİŞ

**AYHED**, insanların hak ve özgürlüklerinin mevcut koşullarının tespiti ve iyileştirici politika ve düzenlemelerin üretilerek hayata geçirilmeleri açısından, insan hakları ihlallerinin duyurulmasına izleme ve raporlama faaliyetleriyle katkı sunmaya çalışmakta, Hiçbir sosyo-ekonomik farklılık gözetmeksizin bireylerin ve kollektif hak arayışında olan grupların adalete, hukuka erişimi ile temel insan hakları değerlerinin yaşamsallaşması için mücadele eden bir hukuk örgütü olup çalışmalarında hukuki destek, dava izleme, seçim izleme, hak ihlallerini izleme-tespit ve raporlama alanlarına odaklanmaktadır.

Bu rapor, 2023 yılının **Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran ve Temmuz** aylarında Adil Yargılanma Hakkına Erişim Derneği'ne gelen başvurular üzerine Derneğin hukuki destek ve Dava izleme birimi sorumlusu Av. Dilan Genç Ataş tarafından, "*STGM Birlikte Desteği Kurumsal Gelişim Destek Programı*" kapsamında hazırlanmıştır. Program kapsamında yönetim ekibi tarafından belirlenen illerde ; Kadına -çocuğa karşı şiddet ve cinsel taciz davaları , işkence ve kötü muamele, toplantı ve gösteri hakkı , ifade özgürlüğü, siyasi katılım hakkı ,Ayrımcılık , Yaşam Hakkı vb tematik alanlardaki davalarda hukuksal destek, ulusal ve uluslararası bireysel başvuru mekanizmalarına başvuru yapma, dava izleme ve izleme raporları hazırlanmaktadır.

Ayrıca Adil Yargılanma Hakkına Erişim Derneği'nin yazılı izni olmadıkça çoğaltılamaz, yayınlanamaz, başka bir dile çevrilemez, herhangi bir şekilde işlenemez ve değiştirmeler yapılamaz. Ancak kaynak adı ve alıntı yapılan kısım gösterilerek alıntı yapılabilir.

# YÖNTEM

Bu raporda kullanılan bilgiler ve bilgilere ulaşma yöntemleri şunlardır: Adil Yargılanma Hakkına Erişim Derneği'ne gelen başvurular, Hak ihlallerini izleme-tespit ve raporlama (dökümantasyon) birimimiz tarafından aylık olarak yapılan yazılı ve görsel, sosyal medya taraması ile tespit edilen bulgular, hak temelli çalışan ve işbirliği içerisinde olduğumuz Sivil Toplum Örgütleri tarafından kurumumuza yönlendirilen mağdur başvuruları ile hak ihlallerinden bilgi sahibi olunup bu ihlaller bağlamında edinilen bilgilerdir.



Başvuranların gizliliğini korumak amacıyla başvurucular hakkında raporda hiçbir kişisel bilgiye yer verilmemiştir. Ayrıca Başvurular ile ilgili, Başvuruculardan Rıza ve Onam alınmıştır. Hukuki destek sunulan dosyalarda Başvurucular adına dosyalara müdahil olunmuş yazılı ve sözlü beyan ve savunmalar yapılmıştır.

Yine Başvurucular ile ilgili Ulusal ve Uluslararası İnsan Hakları Mekanizmalarına başvurular yapılmıştır. Hukuki destek sunulan ve dava izleme kapsamında takip edilen başvurular ile ilgili karar vericileri ve politika yapıcıları etkilemek amacıyla yazılı ve görsel, sosyal medyada farkındalık çalışmaları yürütülmüştür.

# HUKUKİ DESTEK SUNULAR BAŞVURULAR



**Başvuru no** : 2

**Başvuru tarihi** : 10.03.2023

**Başvuru Konusu** : Başvurucu mağdur kadın, eski erkek arkadaşı tarafından ayrılmak istediği gerekçesi ile şiddete uğradığı, darp ve kötü muameleye maruz kaldığı, cep telefonunun zorla alınarak yağmalandığı, kişi hürriyetinden yoksun bırakıldığı ve tehdit edildiği iddiasıyla şiddet uygulayan eski erkek arkadaşı hakkında Cumhuriyet Savcılığına şikayette bulunmuştur. Başvurucu daha sonra derneğimize başvuru yapmış hukuki süreç ile ilgili avukat desteği talebinde bulunmuştur. AYHED tarafından başvurucuya hukuki süreç ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve yargılama aşamasına hukuki destek-dava takibi konusunda avukat görevlendirilmiştir.

**Başvurucunun Uğradığı Hak İhlalleri ve Hukuki Dayanakları**: Özel hayatın gizliliğine saygı hakkı (AY m.20, (İHAS m.8, TCK m.134), yaşam hakkı (AİHS M. 2, AY m. 17 ) kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı.

**Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek** : Başvurucunun talebi üzerine müşteki olarak yer aldığı dava dosyası hakkında dava süreci ile ilgili hukuki bilgilendirme yapılmıştır. Başvurucu soruşturma ve kovuşturma aşamasında alınan ifadesinde özetle; “eski sevgilisi tarafından sokak ortasında ayrılmak istediği gerekçesi ile fiziksel şiddete ve hakarete uğradığını, çantası ve cep telefonunun zorla alındığını yine sanık tarafından zorla aracına bindirildiğini, ayrıca başvurucu olaya ilişkin şikayetçi olduğu için sanık tarafından şikayetinden vazgeçmesi için telefonla sık sık taciz edildiğini ve tehdit mesajları aldığını” belirtmiştir.

Dernek avukatı, tarafından başvurucu vekili olarak yargılama dosyasına beyan dilekçesi sunulmuştur. 11.04.2023 tarihinde Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesinde gerçekleşen ilk duruşmaya katılım sağlanmıştır. Duruşmaya sanık katılmamış ve baro tarafından sanık için görevlendirilmiş bir avukat katılmıştır. Duruşmada ilk olarak başvurucuya söz verilmiştir.



Mahkeme Başkanı; başvurucuya olay günü eski sevgilisi ile neden görüştüğünü dosyada yer alan kamera görüntülerinde sanığın başvurucunun elini tuttuğunun görülmesi sebebiyle neden tuttuğu, halen sevgili olup olmadıkları sorgulayıcı bir tavırla sorulmuştur. Sanığın ilk duruşmaya katılmaması sebebiyle mahkeme tarafından bir sonraki celse için sanık hakkında zorla getirme kararı verilmiştir. Duruşma 07.09.2023 tarihine ertelenmiştir.

07.09.2023 tarihli duruşmaya bir önceki celse beyanı alındığı için başvurucu katılmamış dernek avukatımız katılım sağlamıştır. Yine zorla getirme kararına rağmen Sanık bu celsede duruşmaya gelmemiş ve ifadesi alınamamıştır. Talep üzerine sanık hakkında Mahkeme tarafından yakalama kararı verilmiştir. Duruşma 05.12.2023 tarihine ertelenmiştir.

**Başvuru no** :4

**Başvuru tarihi** : 9 Nisan 2023

**Başvuru konusu** : Başvurucu 2015 yılında Adana Emek ve Demokrasi Platformu üyesi STK ve emek örgütlerinin organize ettiği "Barışa ses ver" konulu basın açıklaması ve yürüyüşe katılmış ancak açıklama saatinde kolluk tarafından Adana valiliğinin yasaklama kararı gerekçe gösterilerek müdahale edilmiştir. Başvurucu ve insan hakları aktivisti, Demokratik kitle örgütü temsilcisi birkaç eylemci daha darp edilerek gözaltına alınmıştır. Başvurucu, etkinlik günü polisler tarafından yaralanması neticesinde polis memurlarından şikayetçi olmuştur.

Polisler hakkında zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması suçu yönünden Savcılıkça soruşturma başlatılmıştır. Akabinde ise polisler hakkında Adana Başsavcılığınca kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiştir. Başvurucu tarafından bu karara itiraz edilmiş fakat itiraz Sulh Ceza Hakimliği tarafından kesin olarak reddedilmiştir. Daha sonra başvurucu Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur. Başvurucu bireysel başvurusunda; Müdahalede bulunan polislerle ilişkin yürütülen soruşturma dosyasında etkin soruşturma yapılmadığını, Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar ile Sulh Ceza Hakimliği kararının



gereksiz olduğunu, hukuka aykırı bir şekilde gözaltına alındıklarını ve kötü muameleye uğradıklarını bu sebeple yaşam hakkının, etkili başvuru hakkının ,işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

Anayasa mahkemesi başvuru hakkında insan haysiyetiyle bağdaşmayan kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ve şüpheliler hakkında yeniden soruşturma yapılması gerektiğine karar vermiştir. Ardından 7 şüpheli Polis hakkında yeniden yargılama kararı ile soruşturma başlamış ve Adana 37. Asliye Ceza Mahkemesinde “Zor Kullanma Yetkisine İlişkin Sınırın Aşılması” suçunu işlediklerinden bahisle dava açılmıştır. Başvurucu bu süreçte AYHED’e başvuru yapmış ve hukuki destek talebinde bulunmuştur. Dernek tarafından başvuru için yargılama aşamasına hukuki destek amacıyla avukat desteği verilmiştir.

**Başvurucunun uğradığı hak ihlalleri:** İşkence ve Kötü Muamele Yasağı ( AY. M.17, AİHS m.3 ), Toplantı ve Gösteri Hakkı, ( AİHS m.11) Adil Yargılanma Hakkı ( AİHS M.6)

**Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek :** Başvurucunun talebi üzerine kendisine hukuki süreç ve müşteki olarak yer aldığı dava dosyası hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Anayasa mahkemesinin İhlal kararı sonrası Adana 37. Asliye Ceza Mahkemesinin 13.04.2023 tarihinde ilk duruşması gerçekleşmiştir. Duruşmaya başvuru ile Dernek Avukatı katılım sağlamıştır. Yine 3 sanık polis duruşmaya avukatları ile katılmıştır.

İlk söz sanıklara verilmiş sırası ile ifadeleri alınmıştır. Sanıklar alınan ifadelerinde; gösteriye katılanları dağıtma talimatı aldıklarını ve orantılı güç kullandıklarını, müştekiyi hatırlamadıklarını nasıl yaralandığını bilmediklerini savunmasında bulunmuş ve Beraatlerini istemişlerdir. Sanık ifadelerinden sonra başvuru müştekiye söz verilmiştir.

Başvuru olay günü anayasal hakkı olan toplanma ve ifade özgürlüğü hakkını kullandığını yasadışı olmayan bir yürüyüşe katıldığını 10-15 polis memurunun, durduğu halde kendisine ve grubun tamamına saldırdıklarını, insanlık dışı bir muameleye maruz bırakıldığını bu sebeple sanıklardan şikayetçi olduğunu belirtmiştir. Diğer sanıkların ifadesi alınmadığı için duruşma 24.10.2023 tarihine bırakılmıştır.



**Başvuru no** : 3

**Başvuru tarihi** : 14 Şubat 2023

**Başvuru konusu** : Başvurucu kadın , 28.10.2022 tarihinde resmi nikahlı eşi tarafından kafasına bıçak saplanarak saldırıya uğramıştır. Başvurucunun Mardin Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde tetkikleri yapılmış ve Diyarbakır Dicle Üniversitesi Hastanesine sevk edilerek burada ameliyat edilmiştir. Başvurucunun kafatasındaki bıçak ameliyat neticesinde çıkartılmıştır. Başvurucu hakkında alınan Adli tıp raporunda; saptanan kırıkların hayat fonksiyonlarını AĞLR (4) derecede etkileyecek nitelikte olduğu belirtilmiştir. Başvurucu kendisine geldikten sonra verdiği ilk ifadesinde saldırının eşi tarafından yapıldığını ve S.E hakkındaşikayetçi olduğunu belirtmiştir.Sanık olayın ardından kaçmışfakat 10.11.2022 tarihindeyakalanmış ve ifadesinin ardından yapılan sorgusunda tutuklanmıştır. MardinCumhuriyet Başsavcılığı tarafından 28.11.2022 tarihinde sanık S.E hakkında müşteki kadın B.E karşı eşi kasten öldürmeye teşebbüs suçunu işlediği iddiasıyla iddianame düzenlenmiştir. Dava İlk olarak Mardin Asliye Ceza Mahkemesinde açılmış fakat mahkeme atılı suçun Ağır Ceza mahkemesinin görevine girdiğinden bahisle görevsizlik kararı vermiştir. Akabinde Dosya Mardin 1 Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmiş ve İlk duruşma 15.02.2023tarihinde gerçekleşmiştir. Başvurucu 2023 Mayıs ayında AYHED başvuru yapmış ve dava takibi konusunda avukat desteği talebinde bulunmuştur.

**Başvurucunun uğradığı hak ihlalleri** : Yaşam Hakkı (AİHS M. 2, AY m. 17)

**Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek** : Mardin 1 Ağır Ceza Mahkemesinde görülen15.02.2023 tarihindeki duruşmaya Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı avukatı, Mardin Barosu Kadın Hakları Merkezi üyesi Avukatlar, başvurucu yanında hukuki destek için duruşmaya katılım sağlamış ve katılma talebinde bulunmuşlardır. Mardin Barosu Kadın Hakları Merkezi üyesi avukatların katılma talebi Mahkeme tarafından Mardin Barosu Kadın Hakları Merkezi'nin



suçtan doğrudan zarar görmediği anlaşılınca katılma taleplerinin reddine karar verilmiş, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı avukatı ile müşteki-mağdur kadının katılma talebi mahkeme tarafından kabul edilmiştir.

Müşteki-mağdur kadın duruşmada şikayetin devam ettiğini ve sanığın cezalandırılmasını istemiştir. Sanık ise üzerine atılı suçlamayı

kabul etmemiştir. Mahkeme sanığın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir. Davanın 09.05.2023 tarihinde gerçekleşen duruşmasına AYHED adınakurum avukatı başvuru vekili olarak duruşmaya katılım sağlamıştır. Duruşma öncesi müşteki-mağdur başvurucuya şikayetinden vazgeçmesi için sanık yakınları Mahkeme salonu kapısında baskı yapılmıştır. Tarafımızca yapılan müdahale sonucu sanık yakınları dernek avukatına ve katılan vekiline müdahale etmememiz hususunda sözlü saldırıda bulunuldu. Yine başvurucuya sanığın ailesi tarafından şikayetinden vazgeçmesi neticesinde sanığın kendisinden boşanacağı söylenmiştir. Müdahalelerimiz sonucu sanığın ailesi uzaklaştırılmış ve mahkeme salonuna alınmamıştır. Sanık tutuklu yargılandığından dolayı Segbis vasıtasıyla duruşmaya katılmış ve ifadesi alınmıştır. Sanık duruşmada müştekiyi yaralamadığını, müşteki-mağdurun kendisinin kafasına bıçak sapladığını iddia etmiş Beraatini ve tahliyesini talep etmiştir. Daha sonra müştekiye söz hakkı verilmiş şikayetin devam edip etmediği sorulmuştur. Duruşma salonunda müşteki-mağdur, sanığın kendisinden boşanması halinde şikayetinden vazgeçtiğini belirtmiştir. Katılan avukatları olarak kamu adına şikayetlerinin devam ettiği belirtilmiş tutukluluk halinin devamına karar verilmesi istenmiştir. Mahkeme heyeti tarafından sanığın tutukluluk halinin devamına karar verilmiştir. Duruşma 13.06.2023 tarihine ertelenmiştir. Mardin 1 Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davanın 3. Celsesi 13.06.2023 tarihinde gerçekleşmiştir.

Mahkeme tarafından sanık hakkında, müştekiye yönelik eyleminde hedef aldığı bölgenin (baş) hayati önem arz eden bölge olduğu ve eyleminin sonucunu bilerek ve isteyerek gerçekleştirdiği sanığın öldürme kastıyla hareket ettiği, böylelikle üzerine atılı kadın eşe karşı kasten öldürmeye teşebbüs suçunu işlediğinden 5237 Sayılı TCK'nın 82/1-d, f maddesi uyarınca AĞIRLAŞTIRILMIŞ MÜEBBET HAPİS



CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA, suçun teşebbüs aşamasında kalmasından dolayı TCK.35/2 gereğince cezasının 16 YILA İNDİRİLMESİNE karar verilmiştir. Fakat olumlu tutum ve davranışları lehine takdiri indirim sebebi kabul edilerek cezasından 5237 Sayılı TCK'nın 62/1 maddesi uyarınca takdiren 1/6 oranında indirim yapılarak sanığın 13 YIL 4 AY HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASI ile TUTUKLULUK HALİNİN DEVAMINA karar verilmiştir. Sanık vekili tarafından kararın usul ve yasaya aykırı olduğu iddiasıyla istinaf incelemesi başvurusunda bulunulmuştur. Başvurucu müşteki-mağdur şikayetinden vazgeçtiğinden Dernek Avukatı tarafından istinaf başvurusunda bulunulmamıştır. Ancak resmi kurum olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı vekili tarafından “ cezadan iyi halden dolayı indirim yapılmasının usul ve yasaya aykırı olduğu” gerekçesi ile istinaf talebinde bulunulmuştur. Dosya Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi 1. Ceza Dairesi önünde derdesttir.

Mağdurun tedavi süresince yaşamış olduğu travmatik süreç- sanık ve yakınlarının baskısı yargılamayı yapan Mahkemece görmezden gelinmiş, sanığın tutukluluk halinin sona erdirilmesine karar verilmesi için aile fertleri tarafından yargılama aşamasının başından itibaren psikolojik şiddete de maruz bırakılmıştır. Hak arama özgürlüğü engellenmeye çalışılmıştır. Suçu işlediği sabit görülen sanığın, yargılama boyunca, işlediği fiile dair tek bir pişmanlık emaresi göstermemesi ve lehine takdiri indirim gerektirir yargılama sürecine

yansıyan tek bir somut belirti olmaksızın, üstelik tüm bunların yanında sürekli olarak suçu mağdurun üzerine atmaya çalışarak suçtan kurtulmaya çalışan sanığa iyi hal indirimi uygulanması hukuki olmadığı gibi vicdani de olmadığı kanaatindeyiz.



**Başvuru no** : 6

**Başvuru tarihi** : 15 Temmuz 2023

**Başvuru konusu:** Başvurucu kadının vekili tarafından kurumumuza başvuru yapılmıştır.

Başvurucunun Erzincan kadın ceza infaz kurumunda olduğunu bu sebeple kendisinin gelemediğini, fakat kızının 9 yaşında iken 2018 yılında kayınbiraderinin oğlu tarafından cinsel istismara uğradığını ve bu olayın ise 2022 yılında mağdurun okul öğretmeni tarafından anlaşıldığı, istismar olayının öğrenilmesinden sonra sanık hakkında şikayetçi olduklarını belirtmişlerdir. Başvurucu vekili tarafından yargılama aşamasına ilişkin kurumumuzdan hukuki destek talep edilmiştir.

**Başvurucunun uğradığı hak ihlalleri:** Yaşam hakkı (AİHS M. 2, AY m. 17 ), Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı , Adil Yargılanma Hakkı ( AİHS M.6)

**Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek:** Başvurucu vekilinin yapmış olduğu başvuru neticesinde yargılamaya ilişkin dernek avukatı tarafından İskenderun 1. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen dava dosyasının 13.09.2023 tarihli 2. Celsesine katılım sağlandı. Sanık soruşturma aşamasında vermiş olduğu ifadede " mağdura cinsel içerikli video izlettiğini ve cinsel organını mağdura değdirdiğini " ikrar etmiştir. Bu sebeple Sanık 2022 yılı Kasım ayında tutuklanmış Duruşma günü mağdurun annesi başvuru, tutuklu bulunduğu cezaevinden SEGBİS ile katılmıştır. Sanık müdafî savunmasında *"mağdurun beyanlarının çelişkili olduğu her aşamada kendi müvekkili aleyhine ifade değişikliği yaptığı, ayrıca mağdurun duruşmada olmadığını ve bu sebeple mağdura soru sormadıklarını bu durumun Cmk m.211. mad. Aykırı olduğunu dile getirmiş mağdurun huzurda dinlenmesini bu mümkün değilse, Segbis vasıtası ile duruşmaya katılmasını"* talep etmiştir.

Tutuklu yargılanan sanıkta duruşmada suç işlemediğini ve kaç sene sonra kendisine böyle bir suç isnadında bulduklarını söyleyerek tahliyesine karar verilmesini talep etmiştir. Mahkeme ise sanık müdafî talebine karşı mağdurun yurt dışında olmasına rağmen istinabe yoluyla dinlenilmesi için müzekkere yazılmasına karar vermiştir. Mahkeme sanığın tutukluluk halinin devamına karar vermiş duruşma ise 01.11.2023 tarihine ertelemiştir.



**Başvuru no** : 5

**Başvuru tarihi** : 10 Ağustos 2023

**Başvuru konusu** : Başvurucu Fas ülkesi uyruklu olup 2019 yılından bu yana Türkiye de yaşamaktadır. Başvurucu cinsel yönelimleri sebebiyle vatandaşı olduğu Fas ülkesinde yaşamalarının hayati tehlike arz ettiği gerekçesiyle 2022 yılında Mersin ilinde uluslararası koruma talebinde bulunmuş, Mersin Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü .....tarihinde başvurucunun talebinin reddine karar vermiştir. Başvurucu Mersin Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nün .....tarih e..... sayılı işleminin iptali için Mersin 1. İdare Mahkemesinde dava açmıştır. Mersin 1. İdare Mahkemesi 05.07.2023 tarihinde başvurucu tarafından açılan davanın uluslararası koruma başvurusunun kabulüne olanak sağlayacak şartların mevcut olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir. Başvurucu gerekçeli kararın kendisine tebliğinden sonra AYHED'e hukuki destek talebiyle başvuruda bulunmuştur. Başvurucu bu aşamaya kadar geçen süreci maddi imkansızlıklardan dolayı avukat desteği olmadan sürdürdüğünü hukuki olarak çok zorlandığını, davasının haklılığını ispat edebilmek amacıyla gereken bilgi belge ve diğer delilleri sunabilmek için derneğimizden yargılamada kendisini temsil etmek üzere avukat desteği talep etmiştir.

**Başvurucunun uğradığı hak ihlalleri** : Yaşam Hakkı (AİHS M. 2, AY m. 17 ), İşkence ve Kötü Muamele yasağı (AİHS.3. madde)

**Başvurucuya Sağlanan Hukuki Destek:** Başvurucu derneğe başvuru yapmış ve Mersin 1 İdare Mahkemesi tarafından verilen ret kararının sonuçları hakkında bilgilendirilmek istemiştir. İlk derece mahkemesi tarafından verilen Ret kararının kesin karar olmadığı ve kararın usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle itiraz edilmesi gerektiğini , vatandaşı olduğu ülkede eşcinsel olması sebebiyle karşılaşıacağı hak ihlallerinin somutlaştırılıp buna ilişkin delillerin Mahkemeye sunulması gerekliliği konusunda Dernek Avukatı tarafından bilgilendirme yapılmıştır.

Başvurucu ülkesine dönmesi halinde eşcinsel olduğu gerekçesiyle hapis cezası ile karşılaşacağını, yine ailesi tarafından ölümlle tehdit edildiğinden dolayı ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu ret kararının Üst Derece Mahkemesine gönderilmesini talep etmiştir.

Başvurucunun talebi üzerine Mersin 1. İdare Mahkemesinin kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulmuştur



# SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

**AYHED** olarak temel amacımız; Türkiye’de yaşanan hak ihlallerini izleme-tespit ve raporlama, hak mağduru bireylere hukuki destek sağlama ve hak ihlali davalarını izleyerek insan hakları ihlalleri konusunda farkındalık çalışmaları ile karar vericiler ve politika yapıcılarını etkilemektir. Kadın, çocuk, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim, mülteci, felsefi, sınıfsal, siyasi düşünce ya da etnik kökenden kaynaklı ayrımcılıkların bu denli fazlalaştığı bir dönemde bizler, ihlale maruz kalan kişilere hukuki destek vermeye ve yaşanan hak ihlallerini rapor haline getirmeye çalışıyoruz. Yine hak ihlallerinin ortadan kaldırılmasına yönelik toplumsal farkındalık oluşturmak da temel amaçlarımızdan birisidir.

Dezavantajlı durumda olan kadınlar, çocuklar, mülteciler, Engelliler, LGBTİ+ lar çalışmalarımızın öncelikli hedef kitlesi konumundadır. Türkiye’de dezavantajlı durumda olanlara yönelik baskı, şiddet, ayrımcılık gün geçtikçe artarak devam etmektedir. Bu nedenle önceliğimiz; bu grup hedef kitlenin hak ihlaline uğramış mağdurlarına yönelik dava izleme ve hukuki destek sunmak ve sürece ilişkin rapor hazırlamaktır. Hukuki destek sunduğumuz kadına karşı şiddet davalarında yargılama süreçlerinde mağdur kadınların korunmasız olduğu, hak temelli çalışan sivil toplum kurumlarının destekleri dışında kamu erki olan Devlet kurumları tarafından hiçbir desteğin sunulmadığı tarafımızca gözlemlenmiştir.

Yine yargılama süreçlerinde Mahkemelerce, yargılama konusu olan olayın temelinde kadına karşı şiddetin erkek egemen bir toplumsal yapıdan kaynaklandığı, meselenin bu yönlü derinlikli tartışmasının yapılmadığı gözlemlenmiştir.

Mahkemelerce, dava konusu olay iki birey arasında yaşanan bir şiddet olayı olarak görülmektedir. Şiddet mağduru kadınların, kadın olmasından kaynaklı olarak şiddet gördüğü ve bu nedenle ayrımcılığa uğrayan sosyal bir grup olarak kabul edilmesi gerektiği düşüncesi ve bu yönlü iddia ve savunmalar Mahkemece kabul edilmemektedir. Özellikle kadına karşı şiddet davalarında kadının, toplumsal örf ve adetler gerekçe gösterilerek yalnızlaştırıldığı, aile ve çevre baskısına maruz kaldığı, bir çok davada bu baskı ve tehdit nedeniyle mağdur kadının Şikayetten vazgeçirmeye çalışıldığı, ekonomik ve sosyal baskı nedeniyle mağdur kadınların şikayetten vazgeçtiği tarafımızca gözlemlenmiştir.

Mağdurlara hukuki Destek sunduğumuz dava dosyalarında yargılamanın makul sürede yapılmadığı, duruşmalar arasındaki sürenin uzun olduğu tespit edilmiştir. Özellikle cezai alanda yapılan yargılamalarda soruşturma aşamasının etkin yürütülmemesi ve delillerin yeterince toplanmaması nedeniyle kovuşturma yargılamasının delil değerlendirme değil, delil toplama işlemleri ile sürdüğü bu nedenle yargılamanın daha da çok uzadığı görülmektedir.

Cinsel saldırı ve şiddet mağduru çocukların dava yargılamalarında “çocuğun üstün yararı ilkesinin” ,yeterince gözetilmediği tarafımızca gözlemlenmiştir. Her ne kadar Mahkemelerce maddi gerçeğin ortaya çıkması amacıyla gayret sarf edildiği belirtilse de, yargılama süreçlerinde Çocuğun psikolojik gelişimi ve adliyenin, duruşma salonunun fiziki koşulları, sorulan sorular mağdur çocukların ikincil bir travmaya uğramasına neden olmaktadır. Çocuğun psikolojik ikincil travmaya uğrama tehlikesi ve üstün yararı salt maddi gerçeğin ortaya çıkması adına

gözardı edildiği gözlemlenmiştir. Elbetteki bir ceza yargılamasında en temel ilke maddi gerçeğin ortaya çıkması olarak değerlendirilebilir ancak maddi gerçeğin ortaya çıkarılması için mağdur çocuğun beyanı alınırken ikincil travmalara sebebiyet vermemesi ve çocuğun üstün yararı ilkesine zarar vermeyecek önleyici tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bu önleyici tedbirlerin etkin bir şekilde yargılama süreçlerinde gözetilmediği ve uygulanmadığı gözlemlenmiştir.

Kadına karşı şiddet ve çocuğun cinsel istismarı davalarında hak temelli çalışan STK'lar ve Baroların, mağdurun yanında davaya katılma talepleri kabul edilmemektedir. Mahkemelerce, Baroların ve STK'ların davanın tarafı olmadıkları, Bu konuda yasal düzenleme olmadığı bu nedenlerle kurumsal kimlikleri ile davaya müdahil olamayacakları gerekçesi ile bu yönlü talepler red edilmektedir.

Bu nedenle bir çok Baro ve STK, mağdurlara hukuki destek yerine sadece dava izleme yapabilmektedir. Mağdurlara, Baroların CMK komisyonunca avukat görevlendirilmesi yapılmakta ancak yapılan görevlendirmelerin çoğunda kadına karşı şiddet ve cinsel istismar davalarında uzman olmayan, bu konuda yeterli hukuki bilgi ve deneyime sahip olmayan avukat görevlendirmelerinin yapıldığı gözlemlenmiştir.

**Adil Yargılanma Hakkına Erişim Derneği**  
**Hukuki Destek-Dava izleme ve Stratejik**  
**Davalama Komisyonu**

